

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
з дисципліни
ФІНАНСИ**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародні фінанси»**
вид дисципліни: **обов'язкова дисципліна спеціалізації «Міжнародні фінанси»**

Укладач:

Професор кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії І.В.Шкодїна

План лекцій

Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії.

1. Предмет науки про фінанси. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія.
2. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.
3. Функції фінансів. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.
4. Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва.
5. Зародження та розвиток фінансових відносин в різних країнах світу.

Тема 2. Фінансова система.

1. Сутність та елементи фінансової системи.
2. Типи фінансових систем та їх характеристика.
3. Управління фінансовою системою.
4. Зарубіжний досвід управління фінансовими системами.

Тема 3. Фінансове право та фінансова політика.

1. Фінансове право як самостійна галузь публічного права. Предмет фінансового права.
2. Фінансова політика та складові фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики.
3. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Складові елементи фінансового механізму.
4. Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання.
5. Фінансовий контроль.. Види, форми і методи фінансового контролю.

Тема 4. Податки. Податкова система.

1. Сутність і функції податків.
2. Класифікація податків, її ознаки. Види податків.
3. Податкова система: поняття, основи побудови. Становлення та розвиток податкової системи України.

Тема 5. Державні фінанси.

1. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин.
2. Бюджетна система: поняття і принципи побудови.. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та їх використання для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів.
3. Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його складові етапи.
4. Загальна характеристика державних цільових фондів.

Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання.

1. Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації.
2. Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика.

3. Взаємовідносини підприємницьких структур із бюджетом і цільовими державними фондами.
4. Управління процесами формування і використання фінансових ресурсів господарських суб'єктів.

Тема 7. Фінансовий ринок.

1. Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподіл фінансових ресурсів. Структура фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку.
2. Грошовий ринок.
3. Ринок кредитних ресурсів.
4. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку.
5. Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг.

Тема 8. Страхування. Страховий ринок.

1. Економічна необхідність та роль страхування. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.
2. Функції страхування. Суб'єкти страхових відносин. Форми і методи страхового захисту.
3. Страхування його види і форми.
4. Доходи і витрати страховика.. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність.
5. Поняття страхового ринку і його організаційна структура.

Тема 9. Міжнародні фінанси.

1. Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки.
2. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.
3. Фінансова діяльність міжнародних організацій.
4. Валютні відносини та валютні системи, їх еволюція.
5. Міжнародний фінансовий ринок: міжнародний ринок грошей (валютний ринок), міжнародний ринок кредитних ресурсів, міжнародний ринок цінних паперів.

Тема 10. Фінансовий менеджмент

1. Сутність, призначення та функції фінансового менеджменту.
2. Об'єкти та суб'єкти фінансового менеджменту.
3. Етапи розроблення стратегії фінансового менеджменту.
4. Складові механізми фінансового менеджменту.

Рекомендована література

1. Азаренкова Г.М., Біломістна І.І., Сословський В.Г. Управління фінансовими ресурсами банку : монографія / Г.М. Азаренкова, І.І. Біломістна, В.Г. Сословський . – К.: УБС НБУ, 2012. – 200 с.
2. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 759 с.
3. Боди Зви, Мертон Роберт. Финансы / Пер. с англ.: Учеб. пособие. – М.: Вильямс, 2000.
4. Вовчак О. Д. Страхування: Навчальний посібник. – 2-ге вид., випр. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2005. – 480 с.
5. Глущенко В.В. Фінанси у рисунках, схемах і таблицях: навч. посібник/ В. В. Глущенко, А. С. Глущенко, О. В. Глущенко. - Львів: Магнолія 2006, 2012. - 344 с.. - (Вища освіта в Україні)
6. Недержавні пенсійні фонди у структурі сучасних пенсійних систем: монографія/ Т. С. Смовженко, Н. В. Ткаченко, Н. А. Цікановська ; ред. : Т. С. Смовженко . - К.: УБС НБУ, 2012. - 310 с.
7. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2004. – 240 с.
8. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.
9. Фінанси : підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх рівнів акредитації / авт. кол.; за ред. А. Я. Кузнєцової, Г. М. Азаренкової. – К. : УБС НБУ, 2011. – 495 с.
10. Фінанси [текст] : навч. посіб. / За заг. ред. Меглаперідзе А.С. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 420 с.
11. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика [текст] : навч. посіб. / Д. І. Коваленко, В. В. Венгер – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 578 с.
12. Фінанси: курс для банкірів: підручник / ред. : О. М. Тридід, О. Б. Жихор. – К.: УБС НБУ, 2012. – 507 с.
13. Фінанси: курс для фінансистів: Навч. посіб. / За ред. В.І. Оспіщева. – К.: Знання, 2008. – 567 с.
14. Фінанси: Підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: Знання, 2008. – 611 с.
15. Нижегородцев Р.М., Горидько Н.П., Шкодина И.В. Институциональные основы теории финансов: современные подходы. М.: ИНФРА-М, 2014. – 220 с.
16. Самоорганізація фондового ринку в умовах глобальної невизначеності: монографія / І. В. Шкодіна. – К. : УБС НБУ, 2013. – с.406 с..
17. Інституційні чинники розвитку фінансового сектору економіки в умовах ринкової трансформації: монографія / кол.авторів; за заг.ред. д.е.н., проф. В.М.Соболева. – К.: УБС НБУ, 2010. – 350 с.
18. Посткризовий розвиток фондового ринку: світові тенденції і національні особливості: монографія / авт.кол. Г.М.Азаренкова, І.В.Шкодіна та ін. – К.: УБС НБУ, 2013. – 278 с
19. Monetary policy as a factor of global financial market volatility increasing / Iryna Shkodina, Yuliia Yehorova, Viktoriia Yatsyna // Financial and credit activity: problems of theory and practice. - – 2017. - №1 (22). - P.5 – 17
20. Global uncertainty as a sign of the transformation of the socio-economic system / Iryna Shkodina and other // Business Inform. - 2017 - №6. - P. 8-12.
21. Branding as a bank competitiveness increasing factor in the world market // Business Inform. - 2017 / Iryna Shkodina and other - №10 (in Ukr.)

22. Foreign experience of corporate governance in companies with state participation [Text] / I. Shkodina, S.Ilynitskaya / Young scientist. - 2017 - No. 11.
23. Influence of financial technologies on the transformation of the financial system / Iryna Shkodina and other // Financial and credit activity: problems of theory and practice. - - 2018 - No. 1 (24).

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. www.zakon.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Сайт Національного банку України <https://bank.gov.ua>
4. Сайт Світового банку // Режим доступу: <http://www.worldbank.org>
5. Сайт Міжнародного Валютного фонду. – Режим доступу: <http://www.imf.org>
6. www.ssmc.gov.ua – Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку.
7. www.minfin.gov.ua – Міністерство фінансів України.
8. www.finance.ua – система розкриття інформації на фінансовому ринку України.
9. www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
10. www.securities.org.ua – інтернет-бібліотека "Цінні папери України".
11. www.smida.gov.ua – система розкриття інформації на фондовому ринку України.
12. www.uaib.com.ua – Українська асоціація інвестиційного бізнесу.
13. Global finance // <https://www.gfmag.com>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з дисципліни

ФІНАНСИ

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародні фінанси»**
вид дисципліни: **обов'язкова дисципліна спеціалізації «Міжнародні фінанси»**

Укладач:

Професор кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії І.В.Шкодїна

Мета проведення семінарських з дисципліни «Фінанси» – закріплення та розвиток знань, отриманих на лекціях та під час самостійної роботи; розвиток навичок аналізу при вирішенні ситуаційних і аналітично-розрахункових задач; обговорення результатів виконання аналітично-пошукових завдань; організація систематичної роботи над вивченням навчальної дисципліни, контроль ходу вивчення навчальної дисципліни та оцінка знань студентів з кожної теми.

З метою якісної підготовки до семінарських занять та забезпечення достатнього рівня ефективності проведення кожного заняття необхідно:

- переглянути конспект лекцій за відповідною темою;
- вивчити методичні рекомендації щодо самостійної роботи над відповідною темою;
- опрацювати відповідні розділи підручників та навчальних посібників;
- вивчити джерела, вказані в списках додаткової літератури;
- внести доповнення до конспекту лекції за темою;
- вирішити розрахункові завдання;
- виконати аналітично-пошукові завдання;

Лише систематична робота по якісній підготовці до кожного семінарського заняття здатна забезпечити успіх у вивченні дисципліни.

Семінарське заняття

Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії.

1. Предмет науки про фінанси. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія.
2. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.
3. Функції фінансів. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.
4. Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва.
5. Зародження та розвиток фінансових відносин в різних країнах світу.
6. Завдання:
  - робота з тестами;
  - виконання практичних завдань

Семінарське заняття

Тема 2. Фінансова система.

1. Сутність та елементи фінансової системи.
  2. Типи фінансових систем та їх характеристика.
  3. Управління фінансовою системою.
  4. Зарубіжний досвід управління фінансовими системами.
- Завдання:
- робота з тестами;
  - виконання практичних завдань

Семінарське заняття

Тема 3. Фінансове право та фінансова політика.

1. Фінансове право як самостійна галузь публічного права. Предмет фінансового права.
  2. Фінансова політика та складові фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики.
  3. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Складові елементи фінансового механізму.
  4. Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання.
  5. Фінансовий контроль.. Види, форми і методи фінансового контролю.
- Завдання:
- робота з тестами;
  - виконання практичних завдань

Семінарське заняття

Тема 4. Податки. Податкова система.

1. Сутність і функції податків.
  2. Класифікація податків, її ознаки. Види податків.
  3. Податкова система: поняття, основи побудови. Становлення та розвиток податкової системи України.
- Завдання:
- робота з тестами;
  - виконання практичних завдань

Семінарське заняття
Тема 5. Державні фінанси.

1. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин.
  2. Бюджетна система: поняття і принципи побудови.. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та їх використання для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів.
  3. Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його складові етапи.
  4. Характеристика державних цільових фондів
- Завдання:
- робота з тестами;
  - виконання практичних завдань

Семінарське заняття
Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання.

1. Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації.
  2. Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика.
  3. Взаємовідносини підприємницьких структур із бюджетом і цільовими державними фондами.
  4. Управління процесами формування і використання фінансових ресурсів господарських суб'єктів.
- Завдання:
- робота з тестами;
  - виконання практичних завдань

Семінарське заняття
Тема 7. Фінансовий ринок.

1. Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподіл фінансових ресурсів. Структура фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку.
  2. Грошовий ринок.
  3. Ринок кредитних ресурсів.
  4. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку.
  5. Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи.
- Види фінансових послуг.
- Завдання:
- робота з тестами;
  - виконання практичних завдань

Семінарське заняття
Тема 8. Страхування. Страховий ринок.

1. Економічна необхідність та роль страхування. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.
2. Функції страхування. Суб'єкти страхових відносин. Форми і методи страхового захисту.
3. Страхування його види і форми.

4. Доходи і витрати страховика.. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність.
5. Поняття страхового ринку і його організаційна структура.
Завдання:
  - робота з тестами;
  - виконання практичних завдань

Семінарське заняття

Тема 9. Міжнародні фінанси.

1. Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки.
2. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.
3. Фінансова діяльність міжнародних організацій.
4. Валютні відносини та валютні системи, їх еволюція.
5. Міжнародний фінансовий ринок: міжнародний ринок грошей (валютний ринок), міжнародний ринок кредитних ресурсів, міжнародний ринок цінних паперів.
Завдання:
  - робота з тестами;
  - виконання практичних завдань

Семінарське заняття

Тема 10. Фінансовий менеджмент

1. Сутність, призначення та функції фінансового менеджменту.
2. Об'єкти та суб'єкти фінансового менеджменту.
3. Етапи розроблення стратегії фінансового менеджменту.
4. Складові механізми фінансового менеджменту.
Завдання:
  - робота з тестами;
  - виконання практичних завдань

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

з дисципліни

ФІНАНСИ

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародні фінанси»**
вид дисципліни: **обов'язкова дисципліна спеціалізації «Міжнародні фінанси»**

Укладач:

Професор кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії **І.В.Шкодїна**

Типові тести з дисципліни «Фінанси»

У широкому розумінні під фінансовою наукою слід розуміти:

- а) сукупність колективів, інститутів, установ і підрозділів, які забезпечують здійснення фінансової наукової діяльності;
- б) діяльність, пов'язану з продукуванням знань про фінанси;
- в) спеціалізовану галузь наукових знань, наукову діяльність, спрямовану на вивчення фінансів у теоретичному та практичному аспектах, а також форм організації і функціонування їх окремих інститутів;
- г) сукупність знань, відомостей, інформації про фінанси.

Головними характерними ознаками фінансів виступають:

- а) формування певних цільових фондів;
- б) розподільні та перерозподільні відносини;
- в) грошові відносини між суб'єктами господарювання;
- г) фінансування витрат бюджету.

Фінанси – це:

- а) чітко відокремлені грошові кошти, які планомірно та в установленому порядку формуються та використовуються на відповідні цілі;
- б) вчення про товарно-грошові відносини, гроші, суспільне виробництво, розподіл ВВП, кругообіг коштів;
- в) формування та використання засобів державного бюджету;
- г) економічні відносини, що складаються під час утворення, розподілу та використання грошових фондів.

До основних функцій фінансів відносять:

- а) розподільчу, регуляторну, відтворювальну, контрольну та захисну;
- б) розподільчу, контрольну та соціальну;
- в) розподільчу, регуляторну, відтворювальну, контрольну, стимуляційну;
- г) регулятивну, відтворювальну, контрольну, соціальну та захисну.

Держава та підприємства регулюють відтворювальний процес на таких стадіях процесу відтворення:

- а) виробництво, обмін;
- б) виробництво, обмін, розподіл, споживання;
- в) розподіл, споживання, обмін;
- г) немає правильної відповіді.

Які елементи включає фінансова система:

- а) державні фінанси;
- б) фінанси суб'єктів господарювання;
- в) фінанси страхування;
- г) фінансовий ринок;
- д) фінанси державних підприємств?

Що визначає структуру фінансової системи держави:

- а) розміри держави;
- б) економічна модель суспільства;
- в) рівень розвитку суспільства;
- г) адміністративно-територіальний поділ держави;
- д) наявність зовнішнього руху капіталу?

Змістовність фінансової політики держави розкривається в:

- а) результатах, що можуть бути отримані внаслідок її реалізації;
- б) структурних елементах фінансової політики;
- в) результатах виконання Державного бюджету;
- г) нормативно-правовій базі, що регламентує функціонування фінансової політики;
- д) системі формування, розподілу та перерозподілу ВВП

Які критерії вибору оптимально розрахунку планових показників за методом оптимізації планових рішень:

- а) мінімуму сукупних витрат;
- б) мінімуму поточних витрат;
- в) мінімуму частки змінних витрат у сукупних витратах;
- г) максимуму оборотності оборотного капіталу;
- д) максимуму прибутку за фінансовими операціями?

Що не включає в себе фінансовий механізм:

- а) засоби розподілу національного доходу;
- б) засоби утворення державних бюджетних фондів на загальнодержавному та територіальному рівнях;
- в) засоби формування соціальних позабюджетних державних фондів;
- г) фінансові переваги;
- д) типи платежів у позабюджетні державні фонди та бюджет;
- е) фінансовий контроль;
- ж) фінансові сфери та ланки;
- з) фінансове планування та прогнозування?

Які існують види фінансових перевірок:

- а) повторні та зустрічні;
- б) тематичні;
- в) раціоналізаторські;
- г) документальні;
- д) санкційні;
- е) камеральні?

Протягом якого періоду платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму грошового зобов'язання, якщо він не подає в установлені

строки податкову (митну) декларацію; водночас визначення грошового зобов'язання здійснюється контролюючим органом:

- а) через десять календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення;
- б) протягом десяти календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення;
- в) протягом двадцяти календарних днів, що настають за періодом подання звітності органу державної податкової служби;
- г) протягом тридцяти календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення?

Податок, який можуть сплачують юридичні та фізичні особи, – це:

- а) податок на прибуток підприємств;
- б) податок на доходи фізичних осіб;
- в) плата за землю.

Який загальнодержавний податок надходить до державного та місцевого бюджетів:

- а) мито;
- б) акцизний податок;
- в) податок на додану вартість?

Який загальнодержавний податок надходить виключно до місцевого бюджету:

- а) податок на прибуток підприємств;
- б) податок на доходи фізичних осіб;
- в) акцизний податок?

Складовими фінансового механізму є:

- а) фінансові методи, фінансові важелі, правове забезпечення, нормативне й інформаційне забезпечення;
- б) фіскальна політика;
- в) податки і державні видатки;
- г) фінансові показники.

Одним з методів створення страхових фондів, збереження майна громадян і господарських структур є:

- а) державне перестраховування;
- б) державне майнове і особисте страхування;
- в) державне особисте страхування;
- г) державне обов'язкове страхування.

Вкажіть, в якому документі (чи його частині) вказані напрямки використання фінансових ресурсів:

- а) в активі балансу;

- б) в пасиві балансу;
- в) в звіті про рух грошових коштів;
- г) в звіті про фінансові результати

До грошових фондів підприємства належать:

- а) статутний капітал, фонд оплати праці, амортизаційний капітал (на державних підприємствах), резервний капітал;
- б) фонд соціального страхування на випадок безробіття, пенсійний фонд;
- в) прибуток підприємства, основні засоби.
- г) оборотні активи, основні засоби

Визначте, вірні чи невірні наступні твердження:

1. Кредитування - це надання коштів на принципах платності, строковості, забезпеченості і цілеспрямованості.
2. Фінансування - це надання коштів на без зворотній основі.
3. Фінанси є більш широким, ніж гроші.
4. Відмінність між кредитом і фінансами полягає у тому, що за допомогою фінансів розподіляється ВВП, а кредит діє лише на стадії перерозподілу тимчасово вільних коштів.
5. Фінанси фірми - це її грошові кошти.
6. Підприємство може бути фінансово стійким і мати обмаль коштів на поточному рахунку.
7. Підприємство, яке бере кредит, є фінансово нестійким.
8. Касове виконання державного бюджету здійснюється Державним казначейством України.
9. Бюджетний процес триває з 1 січня по 31 грудня звітного року.
10. Залежно від методів акумулювання фінансових ресурсів державні доходи поділяють на централізовані та децентралізовані.
11. Надання бюджетних коштів бюджету нижчого рівня або юридичній особі на безоплатній і беззворотній основі для здійснення певних цільових видатків називається дотацією.
12. Дотаційний метод є методом мобілізації державних доходів.
13. Виконання бюджету полягає у мобілізації запланованих доходів і фінансуванні передбачених видатків.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНІ
СЕМЕСТРОВІ ЗАВДАННЯ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни**

ФІНАНСИ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародні фінанси»**
вид дисципліни: **обов'язкова дисципліна спеціалізації «Міжнародні фінанси»**

Укладач:

Професор кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії І.В.Шкодїна

Самостійна робота студента з дисципліни «Фінанси» включає визначені робочою навчальною програмою матеріали. Цей вид навчальної діяльності надає студенту можливість здійснювати поглиблену підготовку та сприяє поглибленій підготовці в напрямках, визначених характером майбутньої діяльності.

Самостійна робота студентів має на меті удосконалення діючої в Університеті і системи підготовки фахівців, яка спрямована на реалізацію таких основних завдань:

- підвищення якості навчання студентів;
- систематизація знань з макроекономіки та активне їх засвоєння упродовж вивчення дисципліни;
- забезпечення належних умов вивчення програмного матеріалу і підготовки до контрольних заходів;
- підвищення мотивації студентів до систематичної активної роботи впродовж навчання, переорієнтація їх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок;
- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей студентів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності роботи викладацького складу.

Завдання для самостійної робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи
1.	Підготовка студентами виступів з теми 1.
2.	Підготовка студентами виступів з теми 2. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою. Розв'язання завдань, кейсів, тестових завдань та задач.
3.	Підготовка до теми 3. Підготовка доповідей з аналізу елементів фінансової політики. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою. Розв'язання завдань, кейсів.
4.	Підготовка студентів до дискусії з теми 4 «Ефективності різних податкових систем»
5.	Підготовка студентами аналітичних доповідей з теми 5. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою. Розв'язання завдань, кейсів, тестових завдань та задач.
6.	Підготовка студентами аналітичних доповідей з теми 6. Підготовка до дискусії
7.	Підготовка студентами аналітичних виступів з теми 7.» Фінансовий ринок». Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою. Підготовка до дискусії «Політика кількісного пом'якшення та її наслідки для фінансового ринку»
8.	Підготовка студентами аналітичних виступів з теми 8. Страхування. Страховий ринок. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.
9.	Підготовка студентами аналітичних виступів з теми 9. Міжнародні фінанси. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.
10.	Підготовка студентами аналітичних виступів з теми 10. Фінансовий менеджмент. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.
11.	Курсова робота
12.	Контрольна робота

Типові аналітично-розрахункові завдання

Завдання 1. За даними Державною службою статистики, про структуру доходів та витрат населення (<http://www.ukrstat.gov.ua>), охарактеризуйте життєвий рівень населення. Надайте порівняльну характеристику структури доходів та витрат населення з однією із розвинених країн.

ЗРОСТАННЯ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРПЛАТИ ТА ПОСАДОВОГО ОКЛАДУ (ТАРИФНОЇ СТАВКИ) ПРАЦІВНИКА І ТАРИФНОГО РОЗРЯДУ ЄТС

РОКИ	ПОСАДОВИЙ ОКЛАД (ТАРИФНА СТАВКА) ПРАЦІВНИКА І ТАРИФНОГО РОЗРЯДУ ЄТС	МІНІМАЛЬНА ЗАРОВІТНА ПЛАТА
2016	- 01.01.2016 – 1 113 гривень	- 01.01.2016 – 1 378 гривень
	- 01.05.2016 – 1 185 гривень + 72 гривні	- 01.05.2016 – 1 450 гривень + 72 гривні
	- 01.12.2016 – 1 335 гривень + 150 гривень	- 01.12.2016 – 1 600 гривень + 150 гривень
2017	- 01.01.2017 – 1 600 гривень + 265 гривень	- 01.01.2017 – 3 200 гривень + 1600 гривень
2018	- 01.01.2018 – 1 762 гривень + 162 гривні	- 01.01.2018 – 3 723 гривні + 523 гривні
2019	- 01.01.2019 – 1 921 гривня + 159 гривень	- 01.01.2019 – 4 173 гривні + 450 гривень
2020	- 01.01.2020 – 2 102 гривні + 181 гривня	- 01.01.2020 – 4 723 гривень + 550 гривень

Завдання 2. Платник податку (який зобов'язаний це робити) подав декларацію про доходи та майновий стан за 2018 рік 25 квітня 2019 року. Дайте оцінку правомірності дій платника податку з посиланням на відповідні статті Податкового кодексу

Завдання 3.

Розподіліть всі елементи фінансової системи за блоками – державні фінанси, фінанси суб'єктів підприємництва, фінанси населення. За сучасними статистичними даними проаналізуйте їх вплив на розвиток економіки України.

Елементи фінансової системи: фінанси фізичних осіб; місцеві бюджети; фінанси приватних підприємств; фінанси домогосподарств; Пенсійний фонд; фінанси комунальних підприємств; Державний бюджет; корпоративні фінанси; фінанси державних підприємств; фонд соціального страхування на випадок безробіття; казначейські позики; фінанси громадських організацій; фонд зайнятості населення; фінанси фізичних осіб – приватних підприємців; гарантовані позики; резервний фонд НБУ.

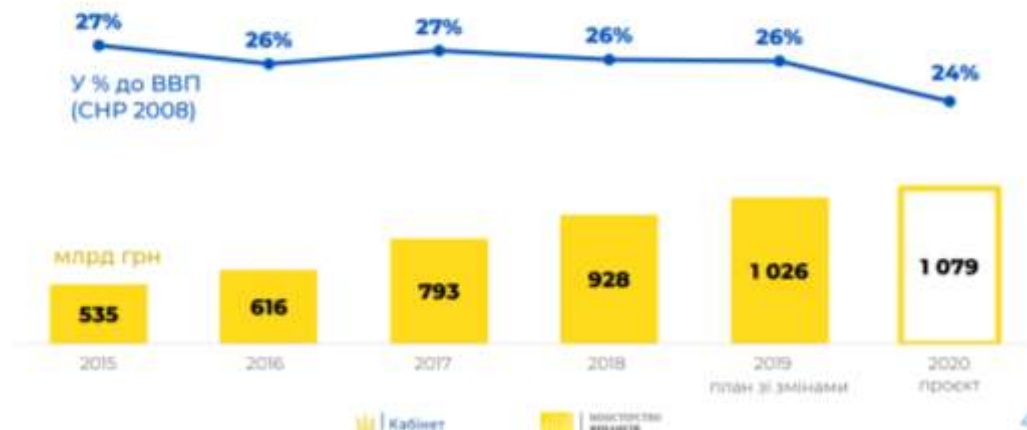
Завдання 4.

На підставі даних Державного бюджетів України за останні три роки, проведіть аналіз доходів та видатків бюджету та зробіть висновки.

ДЕРЖБЮДЖЕТ НА 2018-2020 РОКИ

ДИНАМІКА НАДХОДЖЕНЬ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ У 2015-2020 РОКАХ

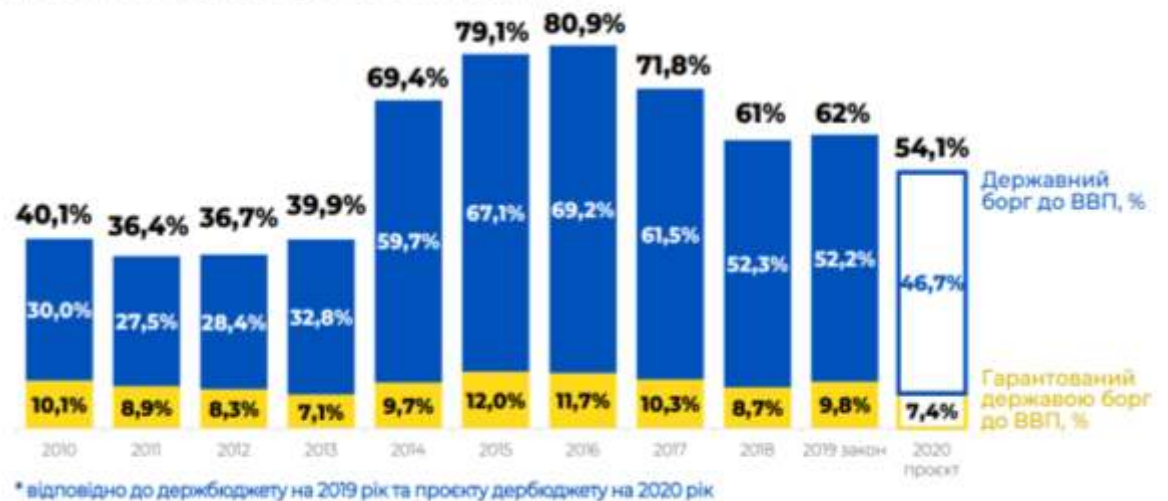
Завдання 5.

Визначити суму податкової знижки та відшкодування з бюджету за податком на доходи фізичних осіб за підсумками 2018 р., якщо нарахована заробітна плата платника податку за місцем основної роботи за 2018 р. становитиме 101 тис. грн, а сума коштів, що має сплатити платник податку на користь закладу вищої освіти для компенсації вартості його навчання за рік - 25 тис. грн. Використати діючі у 2018 р.: розмір місячного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, ставку утримань єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування із заробітної плати, ставку податку з доходів фізичних осіб. За яких обставин платника податку може скористатися правом на податковий кредит за податком на доходи фізичних осіб у 2019 р.?

Завдання 6.

Дослідити елементи державного боргу України, зробіть висновки щодо його структури й розподілу.

ДИНАМІКА ДЕРЖАВНОГО ТА ГАРАНТОВАНОГО ДЕРЖАВОЮ БОРГУ УКРАЇНИ

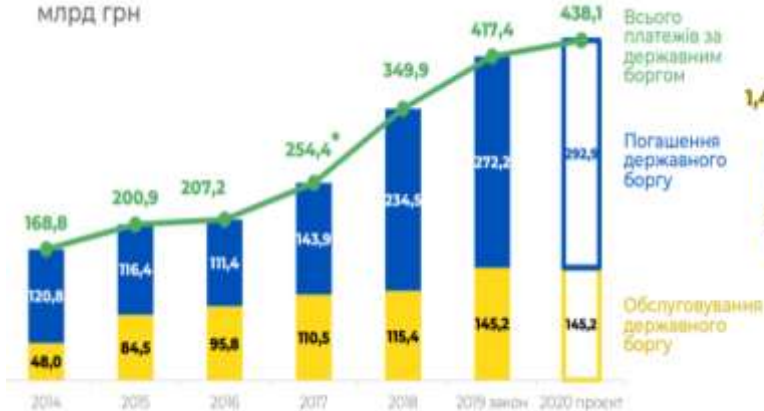

БОРГОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг платежів за державним боргом у 2020 році складе близько **438,1 млрд грн (14,9 млрд дол. США в еквіваленті)**, в тому числі платежі в іноземній валюті – близько **9,2 млрд дол. США**

Витрати з погашення та обслуговування державного боргу, млрд грн

Прогнозні платежі за державним боргом у 2020 році, %

Завдання 7.

Проаналізуйте зовнішній борг України, його структуру та зробіть висновки.

Завдання 8. Дослідите структуру доходів та видатків бюджету Харкова та Харківської області, проаналізуйте їх динаміку за останні три роки. Порівняйте джерела та структуру надходжень кошів бюджетів за статтями, визначте дефіцит (профіцит) бюджету, зробіть висновки.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет науки про фінанси.
2. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія.
3. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.
4. Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів.
5. Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва.
6. Фінансове забезпечення відтворювального процесу.
7. Фінансове регулювання і фінансове стимулювання економічних і соціальних процесів.
8. Зародження та розвиток фінансових відносин в різних країнах світу.
9. Сутність та елементи фінансової системи.
10. Типи фінансових систем та їх характеристика.
11. Структурна побудова фінансової системи.
12. Управління фінансовою системою.
13. Зарубіжний досвід управління фінансовими системами.
14. Фінансове право як самостійна галузь публічного права. Предмет фінансового права.
15. Фінансове законодавство
16. Фінансова політика - складова економічної і соціальної політики держави.
17. Складові фінансової політики. Завдання і принципи фінансової політики.
18. Фінансова політика в умовах фінансової кризи.
19. Стабілізація фінансового стану в Україні та шляхи її забезпечення.
20. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.
21. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою.
22. Складові елементи фінансового механізму.
23. Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання.
24. Система фінансових планів, їх характеристика.
25. Зведене фінансове планування.
26. Баланс фінансових ресурсів і витрат держави.
27. Фінансовий контроль. Зміст фінансового контролю, його призначення.
28. Види, форми і методи фінансового контролю.
29. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль.
30. Суб'єкти фінансового контролю в Україні, їх функції.
31. Фінансові норми і нормативи; фінансові ліміти і резерви; фінансові стимули і санкції. їх використання для активізації економічного зростання й підвищення суспільного добробуту.
32. Сутність і функції податків.

- 33.. Види податків.
- 34.Податкова система: поняття, основи побудови.
- 35.Становлення та розвиток податкової системи України.
- 36.Організація роботи державних податкових органів України, їх завдання.
- 37.Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин.
- 38.Бюджетна система: поняття і принципи побудови.
- 39.Регулювання міжбюджетних відносин.
- 40.Міжбюджетні трансферти. Види міжбюджетних трансфертів.
- 41.Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та їх використання для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів.
- 42.Поняття бюджетного процесу і його складові етапи. Організаційні засади бюджетного планування.
- 43.Секвестр бюджету.
- 44.Захищені статті видатків бюджету.
- 45.Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів.
- 46.Бюджетні права державних органів законодавчої і виконавчої влади.
- 47.Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації.
- 48.Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм.
- 49.Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств державної і недержавної форм власності.
- 50.Взаємовідносини підприємницьких структур із бюджетом і цільовими державними фондами.
- 51.Фінанси бюджетних установ. Кошторисне фінансування, його міст і принципи.
- 52.Діяльність громадських формувань і добродійних фондів.
- 53.Управління процесами формування і використання фінансових ресурсів господарських суб'єктів.
- 54.Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподіл фінансових ресурсів.
- 55.Суб'єкти фінансового ринку.
- 56.Структура фінансового ринку.
- 57.Грошовий ринок.
- 58.Ринок кредитних ресурсів.
- 59.Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку.
- 60.Види фінансових послуг. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.
- 61.Економічна необхідність та сутність страхування. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.
- 62.Функції страхування. Суб'єкти страхових відносин. Форми і методи страхового захисту.
- 63.Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику.
- 64.Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування і

- страхових сум, відрахування в запасні і резервні фонди.
65. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.
  66. Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура.
  67. Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів.
  68. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки.
  69. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.
  70. Фінансова діяльність міжнародних організацій.
  71. Валютні відносини та валютні системи, їх еволюція. Валютний курс. Конвертованість валюти. Валютне регулювання та валютні обмеження.
  72. Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями.
  73. Проблеми гармонізації фінансів України відповідно до критеріїв і стандартів Європейського співтовариства.
  74. Міжнародний фінансовий ринок: міжнародний ринок грошей (валютний ринок), міжнародний ринок кредитних ресурсів, міжнародний ринок цінних паперів.
  75. Сутність, призначення та функції фінансового менеджменту.
  76. Завдання фінансового менеджменту. Об'єкти та суб'єкти фінансового менеджменту.
  77. Фінансова стратегія як складова загальної стратегії підприємства.
  78. Етапи розроблення стратегії фінансового менеджменту. Тактика фінансового менеджменту.
  79. Складові механізми фінансового менеджменту.
  80. Методи, важелі та інструменти фінансового менеджменту